

प्रसिद्धी विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०१९ – २०

साहेबरावजी बुट्टेपाटील समृद्धी व्याख्यानमाला
दि. २७ जानेवारी २०२० – डॉ. सुरेश नाईक

चंद्रावर तीन अंतराळवीर पाठवण्याचे काम प्रगतीपथावर

राजगुरुनगर, दि. २८ (प्रतिनिधी)

अवकाश
तंत्रज्ञान हे खूप
किंषु आहे.
भारताने स्वदेशी
बनावटीचे
तंत्रज्ञान वापरून
चांद्रयान मोहिमेत केलेली प्रगती
जगभरात कौतुकाची ठरली. चंद्रावर
पाणी शोधण्यासाठी अमेरिका,
रशिया, चीन व युरोप आदि देशांत
स्पर्धा सुरु. असताना भारताने चंद्रावर
उपग्रह पाठवून तेथे पाणी असल्याचा
शोध लावला आणि जगाला तो
मान्य करावा लागला. भारताची
'चांद्रयान मोहीम २' ही बव्यापैकी
यशस्वी झाली. २०२२ मध्ये भारत
चंद्रावर ३ अंतराळवीर पाठवणार
असून त्या दृष्टीने काम प्रगतीपथावर
असल्याची माहिती इसोचे माजी
समूह संचालक, ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ.
सुरेश नाईक यांनी दिली.

राजगुरुनगर येथे मंगळवारी

इसोचे माजी समूह
संचालक डॉ. नाईक
यांची माहिती

(दि. २८) 'चांद्रयान मोहीम'
या विषयावर डॉ. नाईक बोलत
होते. यावेळी ग्रामस्थ आणि
विद्यार्थी उपस्थित होते. डॉ. सुरेश
नाईक म्हणाले की, भारताकडे
अवकाशात उपग्रह सोडण्यासाठी
अनेक प्रगत देश येत असून कमी
खर्चात उपग्रह सोडणारा देश
म्हणून भारत मान्यताप्राप्त आहे.
भारताने आतापर्यंत सुमारे ३००
परदेशी उपग्रह अवकाशात सोडले
असून एकाच उडूणात सुमारे १०४
उपग्रह अवकाशात सोडण्याचा
जागतिक पराक्रम केला आहे.
नासा या अमेरिकेच्या अवकाश
संशोधन संस्थेपेक्षा भारताच्या इसो
या संस्थेचा खर्च हा खूप कमी
असल्याचेही त्यांनी सांगितले.

हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालयात साहेबरावजी बुटे-पाटील स्मृती व्याख्यानमाला भारताची अवकाश संशोधनातील कामगिरी नेत्रदीपक : सं

लोकमत न्यूज नेटवर्क

राजगुरुनगर : अमेरिका, रशिया, चीन या महासतांपेक्षा कमी खर्चात आणि कमी वेळेत भारताने चांद्रयान १ व मंगळयान या अवकाश मोहिमा पहिल्याच प्रयत्नात यशस्वी करून नेत्रदीपक कामगिरी केली असल्याचे गोरखोदार इस्तोचे माणी समूह संचालक, ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. सुरेश नाईक यांनी काढले. ते हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालयात आयोजित साहेबरावजी बुटे-पाटील स्मृती व्याख्यानमालेत चांद्रयान मोहिमा या विषयावर बोलत होते.

याप्रसंगी खेड तालुका शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष अंड. देवेंद्र बुटे-पाटील, संचालक शांताराम घुमटकर, बाळासाहेब सांडभोर, डॉ. रोहिणी राशे, प्राचार्य डॉ. एच. एम. जे, डॉ. शिल्पा जगताप, उपप्राचार्य प्रा. एस. एन. टाकळकर, प्रबंधक कैलास पाचारणे, तसेच मोठ्या संखेने ग्रामस्थ आणि विद्यार्थी उपस्थित होते.

डॉ. सुरेश नाईक यांनी सांगितले,

की अवकाश तंत्रज्ञान खूप विलाप असून भारताने स्वदेशी बनावटीचे तंत्रज्ञान वापरून चांद्रयान मोहिमेत केलेली प्रगती जगभरात कौतुकाची ठरली आहे. चंद्रावर पाणी शोधण्यासाठी अमेरिका, रशिया, चीन व युरोप आदी देशांत स्पर्धा सुरु असताना भारताने चंद्रावर उपग्रह पाठवून तेचे पाणी असल्याचा शोध लावला आणि जगाला तो मान्य करावा लागला. भारताची 'चांद्रयान मोहिम २' ही बव्यापैकी यशस्वी झाल्याचे ते म्हणाले. २०२२ मध्ये भारत चंद्रावर ३ अंतराळ्यावर पाठविणार असून त्यादृष्टीने प्रगतिपथावर काम सुरु असल्याचे ते म्हणाले.

भारताकडे अवकाशात उपग्रह सोडण्यासाठी अनेक प्रगत देश येत असून कमी खर्चात उपग्रह सोडणारा देश म्हणून भारत मान्यताप्राप्त आहे. भारताने आतापर्यंत सुमारे ३०० पदेशी उपग्रह अवकाशात सोडले असून एकाच उड्हाणात सुमारे १०४ उपग्रह अवकाशात सोडण्याचा जागतिक पराक्रम केला आहे.

'नासा' या अमेरिकेच्या अवकाश संशोधन संस्थेपेक्षा भारताच्या इस्तो या संस्थेचा खर्च हा पाच टक्क्यापेक्षा कमी असल्याचेही डॉ. सुरेश नाईक यांनी सांगितले. पॉवरपॉइंट प्रेडाटेशनद्वारे डॉ. नाईक यांनी हा विषय विद्यार्थ्यांना समजावून सांगितला.

भारताची अवकाश संशोधनातील कामगिरी नेत्रदीपक : सुरेश नाईक

राजगुरुनगर, (वार्ताहर) : अमेरिका, रशिया, चीन या महासत्तांपैक्षा कमी खर्चात आणि कमी वेळेत भारताने चांद्रयान - १ व मंगळयान या अवकाश मोहिमा पहिल्याच प्रयत्नात यशस्वी करून नेत्रदीपक कामगिरी केली असल्याचे गौरोद्घार इस्तोचे माजी समूह संचालक, जेण शास्त्रज्ञ डॉ. सुरेश नाईक यांनी काढले. ते हुतात्पा राजगुरु महाविद्यालयात आयोजित साहेबरावजी बुट्टेपाटील स्मृती व्याख्यानमालेत चांद्रयान मोहिमा या विषयावर बोलत होते.

याप्रसंगी खेड तालुका शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष अॅड. देवेंद्र बुट्टेपाटील, बाळासाहेब सांडभोर, डॉ. रोहिणी राष्ट्रे, प्राचार्य डॉ. एच.एम. जरे, डॉ. शिल्पा जगताप, उपप्राचार्य प्रा.एस.एन. टाकळकर, प्रबंधक कैलास पाचारणे तसेच मोठ्या संख्येने ग्रामस्थ आणि विद्यार्थी

उपस्थित होते.

डॉ. सुरेश नाईक यांनी पुढे सांगितले की, अवकाश तंत्रज्ञान हे खूप किंषु असून भारताने स्वदेशी बनावटीचे तंत्रज्ञान वापरून चांद्रयान मोहिमेत केलेली प्रगती जगभरात कौतुकाची ठरती आहे. चंद्रावर पाणी शोधाऱ्यासाठी अमेरिका, रशिया, चीन व युरोप आदि देशांत स्पर्धा सुरु असताना भारताने चंद्रावर उपग्रह पाठवून तेथे पाणी असल्याचा शोध लावला आणि जगाला तो मान्य

करावा लागला. भारताची चांद्रयान मोहीम-२ ही बच्यापैकी यशस्वी झाल्याचेही ते म्हणाले. २०२२ साली भारत चंद्रावर ३ अंतराळवीर पाठवणार असून त्या दृष्टीने काम प्रगतीपथावर सुरु असल्याचे ते म्हणाले. मंगळयान मोहिमेबद्दलही त्यांनी सविस्तर माहिती सांगितली.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ. कैलास सोनवणे यांनी केले. परिचय प्रा. शंकर गोपाळे यांनी तर आभार रोहित शेवाळे या विद्यार्थ्यांने मानले.

सकाळ

अवकाश मोहिमेत देशाची कामगिरी मोठी शास्त्रज्ञ डॉ. सुरेश नाईक यांचे गौरवोद्गार; राजगुरुनगर येथे व्याख्यानमाला

राजगुरुनगर, ता. २९
: अमेरिका, रशिया, चीन या
महासत्तांपेक्षा कमी खर्चात आणि कमी
वेळेत भारताने चांद्रयान व मंगळयान
या अवकाश मोहिमा पहिल्याच
प्रयत्नात यशस्वी करून अभिमानास्पद
कामगिरी केली असल्याचे गौरवोद्गार
भारतीय अवकाश संशोधन संस्थेचे
(इस्लोचे) माजी समूह संचालक, ज्येष्ठ
शास्त्रज्ञ डॉ. सुरेश नाईक यांनी काढले.

हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालयात
आयोजित साहेबरावजी बुटे-पाटील
समृद्धी व्याख्यानमालेत चांद्रयान
मोहिमा या विषयावर ते बोलत होते.
ते म्हणाले, “भारताने अवघ्या १५
महिन्यांत आणि अवघ्या ४५० कोटी
रुपयांत यशस्वी केलेली मंगळयान

करिअर करणाऱ्यांसाठी ‘स्पेस पार्क’ उपयुक्त

पुण्यात सुरेश नाईक यांनी ‘स्पेस पार्क’ या केंद्राची निर्मिती १५
एकारांमध्ये हिंजवडी येथे केली आहे. या टिकाणी अग्निवाणाची
मॉर्डेल्स टेबलेली आहेत. उपग्रहांची माहिती, अंतराळ मोहिमा,
खगोलशास्त्र इत्यादी माहिती छोट्या प्रतिकृतीद्वारे देण्यात येते.
विद्यार्थ्यांच्या माहितीसाठी आणि अवकाश क्षेत्रात करिअर
करणाऱ्यांसाठी हा पार्क उपयुक्त असल्याचे त्यांनी सांगितले.

मोहीम हा विक्रम आहे. तसेच
एकाच वेळी १०४ उपग्रह अवकाशात
सोडण्याचा जागतिक पराक्रमही
भारताने केला आहे. अवकाश मोहिमा
तंत्रज्ञानाच्या दृष्टीने कठीण असतानाही
भारताने स्वदेशी बनावटीचे तंत्रज्ञान
वापरून त्या यशस्वी केल्या. चंद्रावर

पाणी शोधण्यासाठी अमेरिका,
रशिया, चीन व युरोप इत्यादी देशांत
स्पर्धा सुरु असताना भारताने चंद्रावर
उपग्रह पाठवून तेथे पाणी असल्याचा
शोध ठोस पुराव्यासह लावला आणि
जगाला तो मान्य करावा लागला.”

भारतातीची चांद्रयान-२ मोहीमही

बन्यापैकी यशस्वी झाली. भारत
२०२३ साली चंद्रावर ३ अंतराळवीर
पाठवणार असून, त्या दृष्टीने
काम प्रगतिपथावर सुरु आहे.
भारताचा पीएसएलज्ही अग्निवाण
भरवशाचा आणि कमी खर्चाचा
आहे. त्यामुळे कमी खर्चात उपग्रह
अवकाशात सोडण्यासाठी अनेक
प्रगत देश भारताकडे येत आहेत.
भारताने आतापर्यंत सुमारे ३००
परदेशी उपग्रह अवकाशात सोडले
असल्याचेही डॉ. नाईक यांनी
सांगितले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन
डॉ. कैलास सोनवणे यांनी केले.
परिचय प्रा. शंकर गोपाळे यांनी
करून दिला, तर आभार रोहित
शेवाळे याने मानले.

डॉ. संजय शिंदे
प्रसिद्धी विभाग प्रमुख